

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. Івана Ковалика

Затверджено
на засіданні катедри української мови
імені проф. Івана Ковалика
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.)

Завідувач катедри Зоряна КУПЧИНСЬКА

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

“Основи наукових філологічних досліджень (мовознавчих)”,
що викладається в межах ОПП **“Українська мова та література”**
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності **035 Філологія.**

Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Назва дисципліни	Основи наукових філологічних досліджень (мовознавчих)
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація 035.01 Українська мова та література
Викладачі курсу	Асіїв Л.В., кандидат філологічних наук, доцент
Контактна інформація викладачів	luboslava.asiyiv@lnu.edu.ua https://philology.lnu.edu.ua/employee/asijiv-lyuboslava Головний корпус ЛНУ ім. Івана Франка, каб. 234 м. Львів, вул. Університетська, 1
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення дисципліни за попередньою домовленістю. Он-лайн консультації за попередньою домовленістю. Для погодження часу он-лайн консультації слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка дисципліни	https://philology.lnu.edu.ua/course/osnovy-naukovykh-filolohichnykh-doslidzhen-ukrainska-mova-ta-literatura
Інформація про дисципліну	Дисципліна “Основи наукових філологічних досліджень (мовознавчих)” є вибірковою дисципліною зі спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література для освітньої програми “Українська мова та література”. Ця дисципліна викладається в 3 і 4 семестрах в обсязі 3 кредити (2 кредити в 3 семестрі, 1 кредит в 4 семестрі) (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)
Коротка анотація дисципліни	Ця навчальна дисципліна є важливою складовою циклу професійної та практичної підготовки студентів-філологів. Курс дає студентові знання основ методології наукового лінгвістичного дослідження, ознайомлює з актуальними проблемами сучасного мовознавства, з особливостями наукового дослідження, допомагає засвоїти сучасні методики та прийоми, поглиблює розуміння тенденцій розвитку системи мови, вчить аналізувати явища, процеси і закономірності розвитку української мови, усвідомлювати їхню суть. Курс допомагає сформувати у студентів цілісну систему знань про наукову-дослідницьку роботу та сприяє набуттю вмінь та навичок, необхідних для успішного проведення власної науково-пошукової діяльності і написання науково-дослідницької роботи, насамперед курсової, сприяє розвитку їхнього творчого мислення, навчає оптимальної організації дослідницької діяльності.
Мета та цілі дисципліни	Мета вивчення вибіркової дисципліни “Основи наукових філологічних досліджень (мовознавчих)” – залучити студентів до вирішення актуальних проблем українського мовознавства, формувати знання, вміння та навички для проведення наукових досліджень, навчити студентів писати науково-дослідницьку роботу. Практичні цілі курсу полягають в тому, що він допоможе: - засвоїти основи методики наукових досліджень з лінгвістики;

	<p>- набути необхідних знань та вмінь для проведення власної науково-пошукової діяльності та написання курсової роботи;</p> <p>- оволодіти спеціальними знаннями та навичками роботи з науковою літературою;</p> <p>- набути необхідні знання та вміння для написання тез, рецензій, створення презентації, підготовки виступу.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p><i>Основна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Артемчук Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи: навчальний посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Київ: Форум, 2000. 2. Асіїв Л. В. Курсова робота з українського мовознавства: Методичні вказівки до написання та вимоги до оформлення курсової роботи (для здобувачів II курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки філологічного факультету спеціальностей 035 Філологія (спеціальність 035.01 Українська мова та література) і 014 Середня освіта (спеціалізація 014.01 Українська мова та література). Львів, 2023. 86 с. URL: https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/kurs-metod_vypr.pdf 3. Мартинюк А. П. Основи наукових досліджень у лінгвістиці: навч.-метод. посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 40 с. URL: http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream 4. Мосейчук О. М. Методи проведення лінгвістичних досліджень: нав.-метод. посіб. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2012. 75 с. 5. Семотюк О. Л. Сучасні технології лінгвістичних досліджень: навч. посібник. Львів: Вид-цтво Львів. політехніки, 2011. 152 с. <p><i>Додаткова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Глібчук Н. М., Асіїв Л. В. Діалектологічна практика: навчально-методичний посібник. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 103 с. URL: http://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/11/Dialekt_praktyka_rob_prohr_Hlibczuk.pdf 2. Горошкіна О. М., Нікітіна А. В., Попова Л. О. Магістерська робота: від задуму до захисту: методичний путівник. Луганськ, 2004. 21 с. 3. Конобродська В. Курсова і дипломна роботи з етнолінгвістики: навч. посібник. Житомир: Полісся, 2003. 236с. 4. Корнієнко І. А. Наукові основи курсової роботи: методичні рекомендації. Миколаїв, 2005. 26 с. 5. Кочан І. М., Токарська А. С. Культура рідної мови: зб. вправ і завдань. Львів: Світ, 1996. 228 с. 6. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ: Видавничий центр «Академія», 1999. С. 30–32. 7. Кравченко Н. К. Методи лінгвістичних досліджень. URL: http://discourse.com.ua/lekcii/ 8. Мороз І. В. Структура дипломних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. Київ, 1997. 56 с. 9. Основні вимоги до дипломних та випускних робіт студентів-філологів: метод. рекомендації / Уклад. О. Штонь, В. Буда. Тернопіль, 2000. –21 с. 10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с. 11. Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти. Київ: Вид.центр КНЛУ, 2003. 120 с.

	<p>12. Тематика та методичні поради до написання курсових робіт з української мови: для викладачів і студентів філологічних факультетів педагогічних інститутів / Упоряд. М. І. Пентилюк, В. О. Нагіна. Київ, 1990. 52 с.</p> <p>13. Шейко В. М., Кушніренко Н. М. Організація та методика науково- дослідної діяльності: підручник для вищих навчальних закладів. Харків: ХДАК, 1998. 288 с.</p> <p>14. Штонь О. П., Буда В. А. Курсова робота з української мови: навчально- методичний посібник для студентів-філологів. Тернопіль: Богдан, 2002. 63 с.</p>
Тривалість курсу	два семестри (3 і 4)
Обсяг курсу	Загальний обсяг 90 годин (3- ій семестр - 60 годин, 4-ий - 30 годин) , у т. ч. 32 години практичних занять (3- ій семестр - 16 годин, 4-ий - 16 годин) і 58 годин самостійної роботи (3- ій семестр - 44 години, 4-ий - 14 годин).
Очікувані результати навчання	<p>Студент повинен</p> <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні загальнонаукові та спеціально-лінгвістичні методи дослідження; • вимоги до оформлення бібліографії; • актуальні проблеми сучасного мовознавства; • вимоги до курсової роботи, її структури; • особливості кожного розділу; • особливості наукового стилю; • основні інтернет-ресурси з лінгвістики; • вимоги до наукової презентації; <p><i>уміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • формулювати мету, завдання роботи; • визначати актуальність дослідження; • оформлювати покликання, цитати, список використаної літератури (бібліографію); • карткувати досліджуваний матеріал; • аналізувати мовні явища; • застосовувати загальнонаукові та спеціально-лінгвістичні методи дослідження; • виявляти вплив позамовних чинників на функціонування різноманітних явищ; • з'ясовувати мовні закономірності та тенденції; • коротко узагальнювати результати дослідження; • писати наукові тези; • готувати презентацію науково-дослідницької роботи; • брати участь у науковій дискусії.
Ключові слова	методологія, метод, методика, карткування, прийом, бібліографія, об'єкт і предмет дослідження, структура роботи
Формат курсу	очний, дистанційний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	залік у 3 семестрі, курсова робота у 4 семестрі
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з сучасної української літературної мови, історичної граматики української мови”, діалектології, вступу до загального мовознавства, достатніх для для сприйняття категоріального апарату дисципліни “Основи

	наукових філологічних досліджень (мовознавчих)”, розуміння джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, колаборативне навчання, проектно-орієнтоване навчання, дискусія
Необхідне обладнання	Комп'ютер/ноутбук, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Оцінювання в третьому семестрі (залік) проводиться за такими видами робіт:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бібліографічний список - 30% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 30; • доповідь (оформлена відповідно до вимог з обов'язковим цитуванням та покликами) - 30 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 30; • виступ з планом-проспектом - 40 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 40. <p>Загалом протягом семестру 100 балів.</p> <p>Оцінювання в четвертому семестрі (курсова робота):</p> <ul style="list-style-type: none"> • курсова робота - 60 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 60 (критерії оцінювання курсової роботи: ступінь і самостійність розкриття теми - 20 балів; достатня кількість і якість опрацювання фактичного матеріалу - 5 балів; уміння користуватися науковим апаратом (цитування, поклики, оформлення списку використаної літератури) - 10 балів; уміння робити висновки з досліджуваної проблеми - 5 балів; грамотність роботи - 20 балів); • захист основних положень курсової роботи - 40 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 40; • відвідування студентами практичних занять - 10 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 10; • виступи студентів з рецензіями, участь в обговоренні робіт - 10 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 10; • виступи з окремими розділами роботи - 10 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 10. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім</p>

	<p>особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів письмових робіт (у третьому семестрі), курсової роботи (у четвертому семестрі), а також бали, набрані впродовж семестру за виступи з доповідями та рецензіями на семінарі, участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до колоквиуму</p>	<p>Структура науково-дослідницької (курсної) роботи.</p> <p>Вимоги до вступу курсової роботи.</p> <p>Основні загальнонаукові та спеціально-лінгвістичні методи дослідження.</p> <p>Методи вивчення науково-теоретичних джерел.</p> <p>Вимоги до цитування та покликів у науково-дослідницькій роботі.</p> <p>Методика збору фактичного матеріалу.</p> <p>Карткування як метод збирання фактичного матеріалу.</p> <p>Вимоги до наукової рецензії.</p> <p>Особливості наукового стилю.</p> <p>Оформлення бібліографії.</p> <p>Вимоги до бібліографічного опису джерела.</p> <p>Інтернет-ресурси з мовознавства.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	МОДУЛЬ I				
1 т. 2 год.	Основні етапи наукового дослідження. Вимоги до написання науково-дослідницької (курсової) роботи. Вступ. План-проспект. Академічна доброчесність.	семінарське заняття	1, 2, 3	Написання плану-проспекту науково-дослідницької роботи (курсової роботи). 4 год.	3 т.
3 т. 2 год.	Особливості опрацювання наукової літератури. Робота з каталогами. Методи вивчення науково-теоретичних джерел: конспектування, реферування, анотування, цитування та ін.	семінарське заняття	1, 2, 5	Опрацювання наукової літератури. Укладання бібліографії. 4 год.	4 т.
5 т. 2 год.	Цитування, покликання в науково-дослідницькій (курсовій) роботі. Дотримання академічної доброчесності.	семінарське заняття	2, 3	Оформлення покликань та особливості цитування в науково-дослідницькій роботі. 4 год.	7 т.
7 т. 2 год.	Методика збору фактичного матеріалу. Карткування досліджуваного матеріалу	семінарське заняття	2, 3, 5	Методика збору фактичного матеріалу. Карткування досліджуваного матеріалу 4 год.	9 т.
9 т. 2 год.	Особливості роботи зі словниками. Опрацювання словникової статті.	семінарське заняття	2, 3, 5	Робота зі словниками. 4 год.	11 т.
	МОДУЛЬ II				

11 т. 2 год.	Загальнонаукові та спеціально-лінгвістичні методи дослідження. Особливості збору діалектного матеріалу. Методика діалектологічних досліджень.	семінарське заняття	2, 3, 5	Збір фактичного матеріалу. 5 год.	13 т.
13 т. 2 год.	Методика мікротопонімічних досліджень.	семінарське заняття	2, 3, 5	Спеціально-лінгвістичні методи дослідження. 5 год.	15 т.
15 т. 2 год.	Особливості аналізу мови художніх творів	семінарське заняття	2, 3, 5; додаткова 12, 14	Методика збору фактичного матеріалу у художньому дискурсі. 2 год.	24 т.
МОДУЛЬ III 4 семестр					
24 т. 2 год.	Методика аналізу ідіостилю автора.	семінарське заняття	2, 3, 5; додаткова 12, 14	Методи та прийоми лінгвістичного аналізу тексту. 3 год.	26 т.
26 т. 2 год.	Особливості та методика морфонологічних досліджень.	семінарське заняття	3, 4, 5	Методика аналізу морфонологічних явищ 5 год.	28 т.
28 т. 2 год.	Вимоги до структури та оформлення курсової роботи. Особливості наукового стилю.	семінарське заняття	2, 3, 5; додаткова 14	Особливості наукового стилю. Написання вступу 3 год.	30 т.

30 т. 2 год.	Особливості наукового публічного виступу. Підготовка презентації.	семінарське заняття	2, 3, 5; додаткова 12-14	Підготувати науковий публічний виступ та презентацію.	32 т. 3 год.
32 т. 2 год.	Вимоги до наукової рецензії.	семінарське заняття	1, 2, 5; додаткова 11-14	Підготувати рецензію на вступ до науково-дослідницької роботи.	34 т. 3 год.
34 т. 2 год.	Характеристика тез наукових конференцій та статей.	семінарське заняття	3, додаткова 12-14	Підготувати тези наукової статті.	36 т. 3 год.
36 т. 2 год.	Презентація. Наукова дискусія	семінарське заняття	3, додаткова 12-14	Підготувати презентацію.	38 т. 6 год.
38 т. 2 год.	Презентація. Наукова дискусія	семінарське заняття	3, додаткова 12-14		